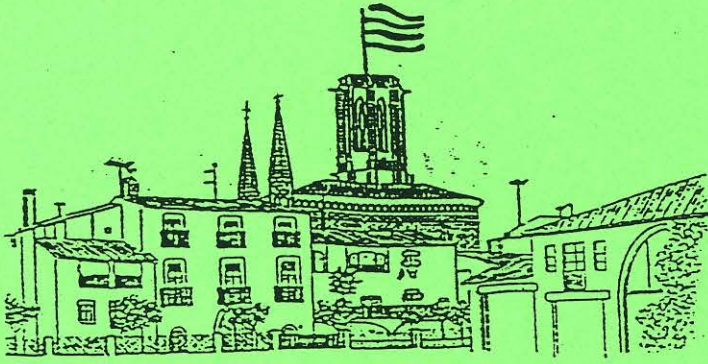

AJUNTAMENT de BORDILS

NÚMERO 16 - SETEMBRE 1996

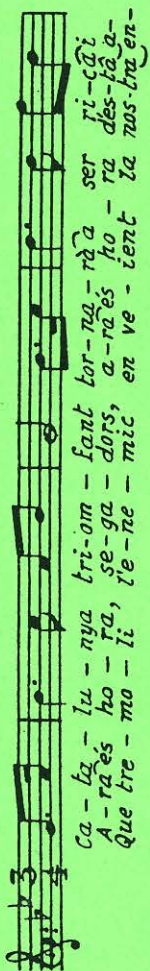
PER QUÈ COMMEMOREM L'ONZE DE SETEMBRE ?

Si ho mirem fredament, commemorar l'Onze de Setembre significa recordar com els barcelonins van ser massacrats pels espanyols i els francesos i com Catalunya va ser incorporada per la força a la unitat territorial espanyola, que encara avui governa un descendent de la dinastia de Felip V, i que van ser precisament els Borbons els qui van anorrear la sobirania de Catalunya. Per a les forces polítiques catalanes majoritàries és evident que es tracta d'una data incòmoda ;no en va en els darrers anys de les institucions, així com els partits polítics de govern en les diferents instàncies, han fets mans i mànigues per convertir la diada en un acte festiu, tractant de silenciar o mitigar els fets històrics que es commemoren.

La commemoració d'un enfrontament entre catalans i espanyols sembla que hagi de procurar tensions automàtiques. De ben segur que, si la Diada es traslladés a St. Jordi o Sant Joan, la situació seria molt més còmoda donades les coordenades polítiques actuals, però un canvi d'aquest tipus suposaria remenar les coses, i això tampoc no interessa. Però com en el cas de l'himne, les coses són com són.

A la manera d'entendre les coses democràticament, les suspicàcies són infundades i avui, a final del segle XX, la commemoració d'una data de la nostra història, que ha estat com ha estat(és una evidència que Barcelona va ser estomacada de valent pels espanyols i francesos), no significa que els catalans i els espanyols hagin d'anar a mata-degolla el dia 12 de setembre.

Afortunadament estem en un període històric constructiu i els contenciosos es resolen per la força del dret i no pel dret de la força. Pràcticament tots els ciutadans europeus estem davant d'una tasca comuna(a la qual no es pot dir que Catalunya hagi estat refractària, ans el contrari) de col.laboració constructiva, i precisament en aquest context, renunciar a la nostra història per temor que pugui ofendre algú, no solsament és una mostra d'ingenuïtat, sinó també d'insolidaritat profunda al respecte que manifesten envers nosaltres altres pobles.

Ca - la - lu - nya tri-om - fant tor-na-rà a ser ri-cà i
A - ra és ho - ra, se-ga - dors, a-ra és ho - ra des-tà a-
Que tre - mo - li, l'e-ne - mic en ve - tent la nos-tra-en-

ple-na. En-dar - re-na-ques-ha gent lan-u-fa-na i han su-per-ba.
-ler-la. Per quan vin-quign al tre juny es-mo-lem ben bé las ei-nés. } Bon cop de
-se-nya. Com tem cau-rés-pi-ques d'or, quan con-ve-se-quem ca-de-nés. }

Falç, bon cop de falç, de-fen-sors de la ter-ra, bon cop de falç!

ELS SEGADORS

HIMNE OFICIAL DE CATALUNYA

CATALUNYA té un himne indiscutit: Els Segadors. Però la seva història no ha estat gaire sovint explicada als catalans, que l'han après a cantar no pas a l'escola, sinó en fulls volants o en la més plena clandestinitat. Sabem també que l'himne té dues lletres: la que anomenem "antiga" o tradicional, i la que es canta actualment, de tres estrofes.

Memorial de Greuges i himne de batalla

La lletra d'Els Segadors és la d'una cançó popular datable en el segle XVII, quan es produí la guerra dels catalans comandats per Pau Claris, president de la Generalitat, contra el rei Felip IV de Castella i molt especialment contra el seu privat, el comte-duc d'Olivares.

La lletra forma el que en podríem dir un "Memorial de Greuges": les ofenses que les tropes castellanes allotjades a Catalunya feien als catalans, les intrigues del comte-duc, la revolta anomenada dels Segadors el dia de Corpus —el "Corpus de Sang"— del 1640, i l'alçament del poble català enfront dels abusos dels ocupants.

Aquesta lletra és la que anomenem "històrica" i ja fou recollida i estudiada en el segle passat pel gran historiador de la nostra literatura Manuel Milà i Fontanals, que en publicà la variant més difosa en el seu *Romancerillo catalán*, publicat el 1853 i reeditat el 1882, llibre fonamental per a la nostra renaixença literària, ja que ajudà a recuperar el valuós tresor del cançoner popular de Catalunya, que era a punt de perdre's.

La fixació de la seva música

Cap a l'any 1887, una colla d'amics catalanistes que procedien de les files de l'entitat La Jove Catalunya —entre els quals hi havia Àngel Guimerà, Lluís Domènech i Montaner, Francesc Matheu, Francesc Alió, Pere Nanot i Renart, Joan Montserrat, entre d'altres, i que es reunien amb personalitats com Verdaguer o Gaudí— decidiren que, per a facilitar-ne la difusió, calia escollir i fixar alguna de les diferents variants melòdiques existents de la cançó d'Els Segadors, que com a poema ja era ben conegut en els ambients catalanistes.

Fou el músic Francesc Alió qui en féu la primera harmonització, basant-se en la melodia d'una altra cançó popular catalana —també anomenada *Cançó dels segadors*—, la lletra de la qual era la d'una cançó de taverna.

La música era sensiblement igual a la que cantem avui, però calia afegir-hi una tonada més vibrant al final de cada estrofa. Fou l'escriptor Ernest Moliné i Brasés qui va aconsellar el "*Bon cop de falç!*" que Alió harmonitzà lliurement.

Oriol Martorell dirigeix el cant d'Els Segadors amb motiu de la magna manifestació de l'Onze de Setembre (1976) a Sant Boi de Llobregat.

El text actual

L'any 1899, la Unió Catalanista convocà un concurs per a dotar l'himne català d'una lletra més curta (la tradicional té més de seixanta versos), que s'adaptés a les reivindicacions modernes de Catalunya. Tot i que els elements més tradicionals s'hi oposaren al·legant que, si el poble havia creat la cançó, era el poble el que l'havia de canviar, se celebrà el concurs i en fou guanyador el poeta Emili Guanyavents (que aleshores encara signava Guanyabens).

Entre els que s'hi oposaven, hi havia gent tan prestigiosa com el bisbe Torras i Bages, el poeta Jacint Verdaguer i el patriarca dels Jocs Florals, Francesc Matheu. Per cert, que aquest fou qui ho encertà en afirmar que si bé ell no creia gaire en els concursos, en definitiva seria el poble català el que acceptaria o refusaria el canvi.

Les harmonitzacions actuals

La nova lletra —de tres estrofes, que és encara la que es canta avui— motivà un seguit d'harmonitzacions musicals molt valuoses. Cal destacar sobretot les de Lluís Millet, Enric Morera, Mas i Serracant, Pau Casals, Francesc Pujol (per a cobla) i, molt especialment, la que Joan Lamote de Grignon féu per a la Banda Municipal de Barcelona, i que en el període de la Generalitat era interpretada en els actes oficials; actualment, s'ha difós moltíssim l'harmonització feta per Josep Viader per a tot el Moviment Coral Català.

L'himne oficial de Catalunya

Els Segadors fou declarat himne oficial per un decret de la Generalitat, si bé no ho fou per l'Estatut Interior de Catalunya de 1933, que declarava oficials la bandera de les quatre barres i la llengua catalana. Però en la pràctica i en tots els actes oficials l'himne que s'interpretava en públic eren Els Segadors.

El Cant del Poble

Ara bé, en proclamar-se la República catalana el dia 14 d'abril de 1931, algunes persones

—entre les quals el conseller de Cultura Ventura Gassol— desitjaven un nou himne de caràcter menys bel·licós. Fou encarregat al mestre Amadeu Vives, que en féu la música basant-se en la composició *Els Xiquets de Valls*, d'en Clavé, i la lletra, al poeta Josep Maria de Sagarra.

Aquest himne, titulat *El Cant del Poble* —i que comença amb els coneguts versos: “Glòria, catalans, cantem! Cantem amb l'ànima!”—, fou estrenat la nit del 18 d'abril de 1931, per l'Orfeó Català.

Però la reacció del públic no fou gaire favorable i, en acabar, reclamaren tumultuosament *Els Segadors*. Fou així —diguem que per plebiscit popular— que *Els Segadors* quedaren de nou consagrats com l'himne nacional de Catalunya.

Prohibicions oficials: substitucions populars

Cal recordar que *Els Segadors*, com totes les manifestacions de la nostra personalitat col·lectiva, ha estat interdit en ocasions ben diverses. La Dictadura de Primo de Rivera prohibí l'himne, i aquest fou substituït popularment per altres cants, com *La Santa Espina* (una sardana cantada, amb lletra d'Àngel Guimerà i música d'Enric Morera) o per *La Balanguera*, amb lletra de Joan Alcover i música d'Amadeu Vives. També *L'Emigrant* —lletra de Verdaguer i música d'Amadeu Vives— substituï sovint, en actes públics, *Els Segadors*.

El Cant de la Senyera

Però ha estat durant aquests darrers quaranta anys de persecució de la llengua i de la cultura catalanes que el nostre poble s'ha enginyat per a trobar-hi un “recanvi” el més acceptat dels quals ha estat, indiscutiblement, *El Cant de la Senyera*, amb lletra de Joan Maragall i música de Lluís Millet —la interpretació del qual, com a himne de l'Orfeó Català i de l'antiga Germanor dels Orfeons de Catalunya, també fou prohibida per les autoritats franquistes, i donà lloc a la detenció de Jordi Pujol, després d'uns incidents al Palau de la Música Catalana l'any 1960.

També s'ha interpretat *L'Emigrant* —recorrem l'emoció que hi posaven els exiliats i els soldats catalans que feien el servei militar a terres forasteres quan cantaven el “*Dolça Catalunya/Pàtria del meu cor...*” i fins i tot les estrofes més patriòtiques del *Virolai*.

Però potser el substitutiu que feia més impressió, en els difícils anys quaranta, era la sardana *Juny*. La gent, en acabar la ballada, l'escoltava dempeus, en silenci, com si fos —i en el fons ho era— el nostre himne nacional.

Altres himnes patriòtics han estat *L'Arbre Sagrat*, de Guanyabens i Morera, i *Plany*.

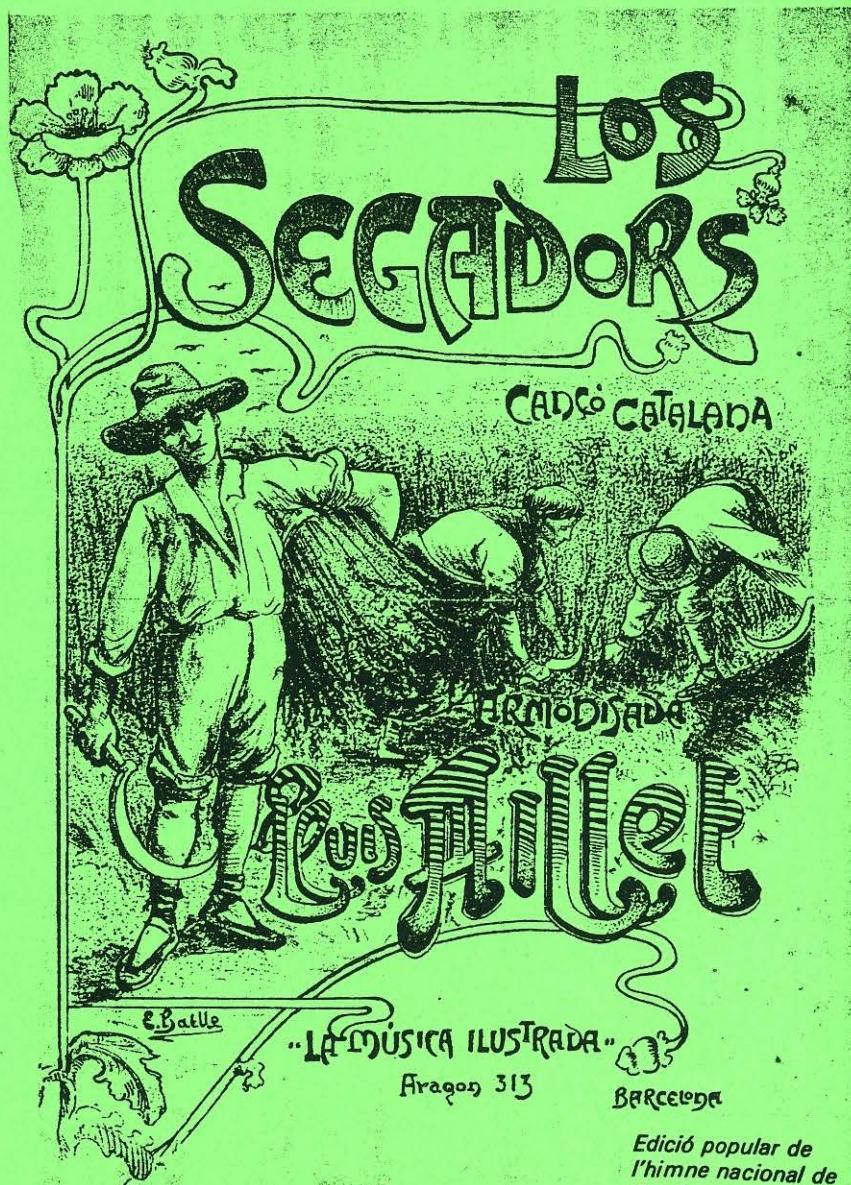
Els Segadors, altra vegada en públic

Després de la seva prohibició el 1939, *Els Segadors* només foren interpretats a Catalunya, públicament, de manera clandestina. La primera vegada que ho foren col·lectivament, fou a Montserrat, el dia de l'enterrament de l'abat Aureli M. Escarré, per un nombrós grup d'assistents.

El dia 11 de setembre de 1970, al vespre, també els barcelonins pogueren escoltar l'himne català per uns altaveus que els joves del Front Nacional havien connectat a un magnetòfon amagat en un pis, davant l'Arc de Triomf de Barcelona.

I ja per fi, en acabar la Diada Nacional del 1976, a la plaça de Sant Boi, milers i milers de catalans arribats d'arreu de Catalunya entonaren les notes vibrants del nostre himne, dirigits per la mà mestra i emocionada de l'Oriol Martorell.

A l'arribada del President Tarradellas, el 23 d'octubre de 1977, s'interpretà ja com a himne oficial. Començava també, en aquest camp, el camí de la normalització de Catalunya.

AGENDA

Dissabte, 7 de setembre

Vetllada Cultural: Berenar sopar a la Pista Vella

Actuació de l'esbart dansaire "Mestre Sires"

Organitza: LLar de Jubilats

Dimecres, 11 de setembre

a les 11 h. NETEJA del CAMPANAR

a dos quarts de dues HISSADA de la SENYERA

a les 2h. DINAR de GERMANOR

Organitza: H. Bordils i Ajuntament

Diumenge, 15 de setembre

Excursió a Port Aventura

Informació i reserves: Martí Torras

Organitza: Associació Xarucs

Dissabte, 21 de setembre

TEATRE al Casal. "L'AMOR VENIA AMB TAXI"

Organitza: Llar de Jubilats

Diumenge, 22 de setembre:

La FESTA del PEDAL arriba a Bordils

Organitza: Club G.E.I.G.

Dinar a l'arbreda del costat del pavelló

Organitza: H. Bordils

Dimarts, 24 de setembre:

Excursió al PALAU D'ESPORST de BARCELONA

amb el gran espectacle HOLIDAY ON ICE

Organitza: LLar de Jubilats

Dissabte, 28 de setembre

Memorial NARCÍS ALIU

Presentació dels equips d'handbol i voleibol

Organitza: H. Bordils

Diumenge, 6 d'octubre

PUJADA als ÀNGELS

Dinar de germanor

Organitza: H. Bordils

A la tarda SARDANES a la Pista Vella

"FOMENT DE LA SARDANA"

Organitza: Jovent de Bordils

Diumenge, 13 d'octubre

Excursió a SANTA MARIA de FINESTRES

Organitza: Club Atlètic Bordils

Dissabte, 19 d'octubre

Partit d'handbol de 1ª Nacional

H. BORDILS- U.E. SARRIÀ

Diumenge, 20 d'octubre

Visita RUÏNES D'EMPÚRIES

Organitza: Associació Xarucs

Dissabte, 27 d'octubre

Partit d'handbol 1ª Nacional

H.BORDILS- ST. ESTEVE SESROVIRES

CURSOS DE GIMNÀSTICA A PARTIR DEL MES D'OCTUBRE

S'obre el període de pre-inscripció per les classes de:

-**Mantenimet d'adults.** Està previst fer dues sessions d'una hora de durada, els dimarts i els dijous.

-**Psicomotricitat infantil.** Està pensada per a mainada de 6 a 9 anys. També amb dues sessions d'una hora al sortir de l'escola, els dilluns i els dimecres.

GUÀRDIES DIES FESTIUS I CAPS DE SETMANA

METGE

PRACTICANT

FARMÀCIA

Setembre

7, 8 i 11

Dr. Peya(48 81 43)

Sra. MªÀngels Bonell(48 81 43)

Flaçà(488101)

14 i 15

Dr. Rossell(49 29 93)

Sra. Irene Peré (48 82 14)

Celrà

21 i 22

Dr. Campos(49 03 52)

Sra. Roser Garriga(49 21 87)

Bordils (490569)

28 i 29

Dr. Peya

Sra. MªÀngels Bonell

Flaçà

Octubre

5 i 6

Dr. Rossell

Sra. Irene Peré

Celrà

12 i 13

Dr. Campos

Sra. Roser Garriga

Bordils

19 i 20

Dr. Peya

Sra. MªÀngels Bonell

Flaçà

26 i 27

Dr. Rossell

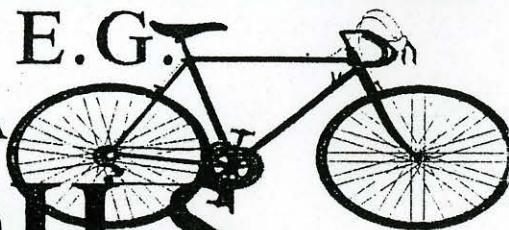
Sra. Irene Peré

Celrà

FESTA DEL PEDAL DEL G.E. i E.G.

AMB ARRIBADA A

BORDILS

DIUMENGE 22 SETEMBRE

AL COSTAT DEL PAVELLO D'ESPORTS
HI HAURA SERVEI DE
BAR - ENTREPANS I
A LES 2 DEL MIGDIA

DINAR

ORGANITZAT PER L'HANDBOL BORDILS

MENU.:

- . EMPEDRAT
- . POLLASTRE I BOTIFARRA
- . POSTRES
- . PA, VI I CAFE

PREU DEL TIQUET

1.500 PTS

CAL PORTAR.:

- . PLATS
- . COBERTS

PODEU RETIRAR TIQUETS
DIMARTS 17 - DIMECRES 18
AL CASAL DE 8,30 A 10
O AJUNTAMENT BORDILS
TELF.: 49.00.03

DIADA 11 DE SETEMBRE

A les 11h. NETEJA del CAMPANAR

A dos quarts de dues HISSADA DE LA SENYERA

14 HORES

DINAR DE GERMANOR

MENU.:

- . MELO AMB PERNIL
- . POLLASTRE I BOTIFARRA
- . POSTRES
- . PA, VI I CAFE

CAL PORTAR.:

- . PLATS
- . COBERTS

PREU DEL TIQUET 1.500 PTS

PODEU RETIRAR ELS TIQUETS

DIJOUS 5 I DIVENDRES 6

DE 8,30 A 10 DEL VESPRE AL CASAL

ORGANITZA.: HANDBOL BORDILS
COL.LABORA.: AJUNTAMENT DE BORDILS